

Foaia Diecezană

Organul eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Pe un an 240 Lei Pe jumătate de an 120 Lei Pe un pătrar de an 60 Lei Un număr 5 Lei Pentru străinătate pe un an . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <p>Manuscrisele nu se înapoiază și se adresează redacției „Foaia Diecezană”, iar banii pentru abonamente și inserațiuni se trimit administrației „Tipografia și Librăria Diecezană” în Caransebeș.</p>	<p>Prețul inserțiunilor:</p> <p>Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 120 Lei, până la 200 de cuvinte 180 Lei, de aci în sus 200 Lei</p>
--	---	--

Nr.- 126 Pres. 1937.

VASILE

din îndurarea lui Dumnezeu dreptcredinciosul episcop
al eparhiei Caransebeș.

**Iubitului Cler și Popor din această de Dumnezeu păzită eparhie:
Har și milă dela Dumnezeu-Tatăl și dela Domnul nostru Iisus Hristos.
Iar dela smerenia noastră arhierească binecuvântare.**

Hristos a înviat !

„Ziua Învierii, să ne luminăm
cu prăznuirea...” (Stihira Învierii)

Iubiți fii sufletești,

Paștile noastre sunt sărbătoarea luminii. Lumină ce a izvorât din mormântul de pe Golgota, ca o ploaie de raze ale „Soarelui Celui mai nainte de soare”. Lumină ce de atunci, din noaptea Învierii, luminează, peste veacuri, sufletele credincioșilor și calea ce duce la mântuire și viață vecinică întru Iisus Hristos Domnul nostru și Domnul luminii.

Minunată, plină de înțelepciune dumnezească și cu mult tâlc este pentru noi creștinii iconomia faptelor de mântuire ce le-a săvârșit bunul Dumnezeu pentru noi. Căci aproape toate aceste fapte arată o biruință a luminii dumnezeiești asupra întunecului lumii. Așa:

La început, când s-a întemeiat pământul, întunec nepătruns învăluia totul. A fost însă, de ajuns cuvântul dumnezeesc: „Să fie lumină!” Și s-a făcut lumina, fără de care nici o ființă nu poate viețui pe pământ.

Prin stâlpul de foc și norul luminos, purtătoare de lumină, a scos Dumnezeu din întunecul robiei egiptene — simbolul robiei păcatului, prin care a fost ținută în întunecul morții toată făptura — pe poporul său ales.

Întunecul din noaptea nașterii lui Hristos a fost sfâșiat de lumina stelei ce a purtat pe Magi spre ieslea Vifleemului.

Seara pe întunec, a serbat Mântuitorul cu ucenicii Săi, Cina cea de Taină, la care a așezat pentru noi sfânta Taină a Cuminecăturii: „Pâinea cea cerească și paharul vieții”, prin care se spulberă întunecul păcatelor, aciuat în suflete și se luminează tot creștinul, care se apropie cu credință și cu dragoste de ea. În sfârșit:

Întunec, de miez de noapte, a fost când Mântuitorul și-a început patima Sa, prins de potera condusă de ucenicul „cel fără de lege”. Întunec a ascuns, în timpul răstignirii, soarele, în plină zi. Întunec a ocrotit pe Iosif și pe Nicodim, când de pe lemn, mort, au luat pe Domnul și cu giulgiuri și cu miresme în mormânt nou îngropându-L. L-au pus. Întunec a înfiorat în noaptea Învierii pe muerile purtătoare de mir, în alergarea lor la

mormânt. *Și tot acest noian de întunec a fost spulberat de lumina cerească în care S-a arătat învăluit, ca într'un veșmânt, Iisus, eșind din mormânt „ca dintr'o cămară“.*

Dar și mai mult decât atât: Învierea din morți a Mântuitorului a spulberat cu lumina ei cerească întunecul păgânătății din lume, răspândind peste tot pământul lumina adevărului creștin. Căci mai mult decât prin evangelia Sa, mai mult decât prin pilda vieții Sale și prin minunile săvârșite în timpul propovăduirii, prin învierea Sa din morți Mântuitorul a dovedit, cu toată puterea: că El este Fiul lui Dumnezeu, Lumină din Lumină, Dumnezeu adevărat, din Dumnezeu adevărat. Asemenea, că învățătura lăsată nouă de El și Biserica întemeiată de El sunt cuvântul și lucrarea lui Dumnezeu.

Iată de ce sunt Paștile noastre sărbătoarea luminii. A luminii dumnezeiești, a adevărului creștin și a biruinții acestui adevăr, precum odinioară asupra întunecului păgânătății, totașa și asupra beznei tuturor rătăcirilor de azi și din toate timpurile. Această biruință o vestește în lumea toată și salutul nostru creștinesc de Paști. Acel străbun „Hristos a înviat“ cu care ne întâmpinăm, plini de bucurie, unii pe alții la sfântul și luminatul acest praznic al praznicelor. Asemenea și podoaba de lumină în care se îmbracă la Paști toate bisericile noastre, cât de modeste, sau cât de pompoase. Și chiar și luminițele ce pâlpe plâpânde în mâinile noastre la înconjurarea bisericii din dimineața Învierii, tot lumina adevărului creștin, mântuitor de suflete și biruitor asupra a tot întunecul rătăcirii și păcatului, o vestesc an de an tuturor dreptcredincioșilor.

Vedeți dar, iubiților, cât de minunată este întocmirea planului de mântuire alui Dumnezeu cu noi. Și din tot acest plan cea mai minunată faptă este luminata Înviere alui Iisus din morți. Ea ni-a adus scăpare din întunecul păcatelor și biruință asupra morții.

Odinioară, în grădina raiului, prin lemnul cel oprit a căzut osânda asupra strămoșului Adam și, prin el, întunecul păcatului și stăpânirea morții asupra a tot neamul pământesc cu obârșia din el. Iar la plinirea vremii prin lemnul crucii, prin patima și moartea cea de pe lemn alui Iisus și prin învierea Lui, „începătura și pârga sfinților“, ne vine lumina vieții, nouă noului neam omenesc al creștinătății. Căci prin tot ceea ce s-a petrecut cu Iisus din grădina Ghetsimani și până în „Dealul Căpățânii“, El învinge pe ispititorul, păcatul, iadul și moartea. Cu adevărat după cuvintele Apostolului: „*Inghițitu-s-a moartea întru biruință*“ (I. Cor. XV., 54).

De aceea nimeni dintre creștini nu mai are de ce se teme azi de moarte. Căci învierea lui Iisus este arvuna și cheazășia învierii noastre. Cu toată îndreptățirea poate striga azi tot creștinul, împreună cu Apostolul: „*Unde-ți este, moarte, boldul tău? Unde-ți este, iadule, biruința ta?*“ (I. Cor. XV., 55).

Înțelegând deci, taina învierii, prețul ei pentru noi și bogăția de roade mântuitoare ce ni-a prilejuit ea, cum să nu ne simțim îndemnați, iubiților, a ne cuceri lui Iisus Mântuitorul, Cel ce a înviat — precum a zis mai înainte — ca și Toma, strigându-I: „*Domnul meu și Dumnezeuul meu*“.

Lumina Învierii izvorită din mormântul de pe Golgota a copleșit mințile și a sgu-duit inimile din toate vremurile. Ea a mângâiat și întărit totdeauna pe cei slabi și blânzi și cucernici. Dar, la fel, a și făcut să se cutremure și să se trezească din beția stăpânirii pe mulți din cei puternici.

Pe puternicul împărat Napoleon, ajuns să stăpânească aproape lumea întreagă, câțiva lingușitori au încercat să-l înduplece ca să întemeze și o nouă religie. Dar la această lingușire marele cuceritor a răspuns cu multă înțelepciune: „Numai atunci aş putea întemeia o nouă religie a toată lumea, în locul creștinismului, dacă m-aș lăsa și eu biciuit, încununat cu spini, pironit pe cruce, străpuns de suliță și la urmă îngropat; iar după toate acestea să apar a treia zi înaintea miniștrilor și generalilor mei întreg și sănătos. Cum însă toate acestea nu sunt în stare să le fac, nu mă cred chemat nici să întemeez o religie nouă“.

Iată, iubiților, în această scurtă istorisire și răspunsul ce trebuie să-l dăm și noi azi tuturor aceluia care vin la noi în numele unei alte legi creștinești, decât aceea întemeiată de Mântuitorul Iisus Hristos prin patima, moartea și învierea Sa. Care din acești amăgitori ar fi în stare să patimească ceea ce a pățimit Iisus și să se arate la trei zile ucenicilor, viu și întreg sănătos, ca și înainte de patimă și moarte?

Numai împăratul Hristos, Cel ce a ieșit din mormânt, „ca un mire“, îmbrăcat în lumina cerească a Învierii, a fost rânduit de Dumnezeu-Tatăl să întemeze prin patima,

moartea și Învierea Sa religia mântuirii noastre, Biserica Sa sfântă, prin care să se reverse și peste noi cei de azi lumina Învierii de pe Golgota și să se lucreze și pentru noi toți mântuirea din păcat și moarte. Spre a deveni și noi toți părtași învierii cei de obște și șederii de-a dreapta Mielului și Păstorului, Stăpânului și Judecătorului tuturor.

Și cu adevărat: prin lucrarea sfintei noastre Biserici, prin învățătura ce ni-o propovăduiește, ca și prin sfintele Taine ce ni le împărtășește ea, prin rugăciunile și sfintele slujbe cu care sfântă această Maică a noastră, Biserica noastră dreptmăritoare, însoțește fiecare pas al vieții noastre, începând cu lumânarea ce o ține la botez, nașul fiecăruia și aceea ce se pune în mâna fiecărui creștin ce se luptă cu moartea, lumina Învierii lui Hristos se revarsă cu binecuvântările ei și cu nădejtile ce le îndreptățește ea, asupra fiecăruia din noi.

De aceea, pentru a ne da seama de însemnătatea ce o are pentru noi Învierea Domnului, an de an Biserica ne îndeamnă: „*Ziua învierii, să ne luminăm popoare...*” și iarăși: „*Ziua învierii, să ne luminăm cu prăznuirea...*”

Dar a prăznuirii cu vrednicie și cu folos duhovnicesc sfintele Paști, a prăznuirii *luminat* acest praznic al praznicelor și a ne lumina cu prăznuirea lui atâta înseamnă, iubiților, între altele: Să ne lăsăm copleșiți cu sufletul de lumina Învierii lui Hristos, de însemnătatea acestei lumini pentru viața noastră de creștini și să ne străduim a face din această lumină povătuirea gândirii și faptelor noastre de fiecare zi.

Pe Iisus Hristos, Dătătorul de viață, mormântul și moartea nu L-au ținut. Din groapa stricăciunii, ca un biruitor a înviat. Primul Său cuvânt către apostoli a fost, după înviere: „*Pace vouă*”. Primul dar al Învierii Sale: pacea, împăcarea cu Dumnezeu-Tatăl, cu care ne-a învrăjbit urzitorul păcatului. Pentru a avea parte de acest dar al Învierii Domnului, de pacea și împăcarea cu Dumnezeu-Tatăl, trebuie să ne ridicăm și noi cei de azi din mormântul păcatelor, cu cari zilnic necinstim pe Dumnezeu.

Pentru noi oamenii cel mai mare rău este păcatul; iar cel mai mare bine: pacea sufletului, conștiința împăcată.

Acum, la praznicul Învierii Domnului ni se dă prilejul să scăpăm de acest mare rău, care e păcatul. Căci dacă — luminați cu prăznuirea — lăsăm ca lumina Învierii lui Hristos să îndrepteze viața noastră spre poruncile Tatălui Ceresc, să ne sfințească sufletele, să ne curățească gândurile și să ne îndrepteze cugetele, scăpăm de păcat și de învrăjbierea cu Dumnezeu, prilejuită prin păcat, și avem paceă către El prin Iisus Domnul Nostru.

Iar în această stare de pace sufletească oricare ar fi și oricât de grele suferințele, grijile, ispitele și desamăgirile acestei lumi plină de deșertăciune, nimic nu ne va mai putea zăticni și nici despărți de Domnul. Iar paceai Lui, rodul Învierii, va stăpâni neturbată în sufletele noastre.

Să lăpădăm dar, acum de praznicul Învierii Domnului toate obiceiurile rele, care ca niște nori grei se așează în calea luminii cerești a Învierii lui Hristos, în căutarea ei după cât de mult loc în sufletele noastre. Să dispară din sufletele Voastre iubirea peste măsură de avuție și alipirea de cele pământești, cari obiceiuri dau naștere la atâtea păcate. Să înceteze pisma și răutatea, certurile și procesele, nelegiuirea însoțirilor între nevârstnici, divorțurile, și ferirea de a avea copii. Și va înceta atunci și urmarea lor atât de grozavă și păgubitoare pentru țară și națiunea noastră românească: pustiirea satelor noastre curat românești și ajungerea pământurilor și a avuțiilor, cu atâtea sete și trudă agonisite, pe mâna străinilor.

Ingrijorat de binele Vostru și de viitorul Vostru și al acestui frumos ținut care este Banatul nostru, ca și de mântuirea sufletelor Voastre, pentru care am răspundere înaintea lui Dumnezeu, care m-a rânduit să vă fiu episcop, păstor și părinte iubitor, ca un dar duhovnicesc de Paști, eu Vă trimit această povață a mea și Vă rog stăruitor, faceți în sufletele Voastre cât de mult loc luminii mântuitoare a Învierii lui Hristos. Ea va alunga din sufletele voastre cu puterea ei cerească, toate otrăvurile păcatului și Vă va face viața „*jug bun*” și „*sarcină ușoară*” întru Iisus Hristos Domnul nostru, Biruitorul morții și Domnul luminii. Amin.

Ceace vă dorește tuturor,

C a r a n s e b e ș, la Praznicul Învierii Domnului din anul 1937.

Al Vostru, al tuturor iubitor părinte:

† VASILE
Episcop.

Hristos a înviat!

Impăratul Cerurilor, Hristos, pentru iubirea de oameni a coborât scările înălțimilor, a venit între noi, a petrecut cu noi, și, în cele din urmă, pentru noi a pățimit moarte.

Taina aceasta e mare, și ea stă în frumusețea planului aceluia Ziditor care a voit-o realizată în lume — desăvârșind prin ea neegalata lui operă de Creator.

Dar noi oamenii, mari în neputințele noastre, cercând — ca de altfel orice lucru — și rostul ei, nu vedem nimic alta decât bunătatea, înțelepciunea, și îndelungă răbdarea aceluiași Ziditor. Pentru bogatul Vistiernic al puterilor această trudă — recunoașterea aceasta — poate că-i indestulitoare și mulțumitoare!?

Totuși, cugetând stăruitor și mai cu adinsul asupra măsurii, a raportului dintre fapta lui Dumnezeu și fapta noastră, același strivitor desechilibru de acum două mii de ani, de totdeauna, îl găsim și astăzi.

Și astăzi după atâtea secole răzbite cu povara mereu crescândă a jertfei neprețuite, a iubirii nerăsplătite, a bunătății crucificate; și astăzi — ba astăzi mai mult — stricăm într'una cumpăna oricărei măsurii de apropiere la fața Părintelui ceresc.

Căci altfel, o, altfel nu s'ar năruia așa de mult chipul Dumnezeului nostru în noi; n'am privi cinici și nepăsători cum frate cu frate se omoară, și tată cu fiu, și n'am lăsa Casele Domnului să piară ca niște netrebniții, iar slugile lui să fie alungate și țintuite la zidul batjocurei și al infamiei!

Căci doar aceasta se întâmplă astăzi într'o țară ce se numește civilizată, soră de sânge cu noi, soră... cu toate neamurile lumii!

Dar, este oare progres, este înaintare în calea desăvârșirii aceea ce veacul de față arată în lume; când mai rău ca Pilat — fiii oamenilor nu-și mai spală mâinile lor criminale, ci și le întind reciproc deasupra mormintelor fraților lor... ca să împartă între ei arginții lui Iuda?!

După aproape două mii de ani — în viața noastră totuși o etapă — cât de mult ne-am depărtat de roadele Crucii de pe Golgota!

Și ele — iată! — ni se îmbie iarăși, ni se dau cu belșug împărătesc! Ni se dau, da, căci ni le aduce Hristos — Fiul lui Dumnezeu, care a înviat astăzi!

Pășind spre Golgota.

Mi-am frământat mintea pentru a putea găsi cuvinte prin cari să pot exterioriza într'o slabă măsură măreția jertfei Mântuitorului pentru binele și salvarea omenirii și m'am convins că fiecare din noi, în asemenea încercări, știrbește ceva din aureola divină, care înconjură acest mister, atât de greu de pătruns. Gândul meu încearcă să-L urmărească și Sfintele Evanghelii mă poartă prin Iudea, Samaria, Galilea și prin părțile de dincolo de Iordan, și acolo îl văd cu ceata celor doisprezece, predicând și minuni făcând.

Popor mult — suflete doritoare de a asculta lucruri nemai auzite până atunci. În lume venise pentru a da ușurare și mângâiere în necezuri și a-i pune la dispoziție noi mijloace de viațuire, cari să-l ducă pe om spre perfecționare.

Adusese omenirii adevărul, care este singura temelie a unei orientări în viață. Arătase omenirii că singură dreptatea înalță popoarele și că numai ea va mulțumi orice suflet flămând și însetat după binele moral.

Pusese ca izvor și motiv de determinare al acțiunii omenești în variatele ei manifestări, iubirea, care nu trebuie să cunoască granițe, o iubire care să nu aibe nici umbră de egoism, o iubire care să fie 'n stare a pași până la jertfa de bunăvoie.

Predicase un Dumnezeu, care nu locuia nici în Ierusalim, nici în Garizim și nici pe înălțimile Olimpului și nici în adâncurile mărilor, ci un Dumnezeu al totulului, un Dumnezeu care pretinde o adorare în duh și adevăr.

Stabilise pe deplin măsura, în care omul să înțeleagă existența lui pământească, pe care s'o folosească pentru agonisirea vieții viitoare.

Lucrul era desăvârșit. Calea era găsită.

Însă trecerea aceasta bruscă dela o stare de lucruri ale cărei așezăminte aveau la baza lor cu totul alte concepțiuni, trebuia să provoace mișcări, cari să înăbușe noua reformă.

Și atunci se ridicară ca protivnici: întâiu Israel — poporul cel ales, — care se ridică în numele divinității, iar mai apoi păgânismul cu toată organizația lui politică și socială.

Mentalitatea lumii de atunci s'a răsvrătit împotriva Urzitorului.

Iată-ne siliți să asistăm la toată prigonirea împotriva Domnului.

O judecată sumară — o formă îndeplinită mai mult — o sentință pronunțată pentru a potoli spiritele doritoare de sânge nevinovat.

Golgota își impodobește colina sa cu trupul crucificat al Mântuitorului.

Deniile cele atât de grăitoare inimilor noastre au făcut să ne sădăgăre sufletul de aceasta minunată tragedie, pe care nici un scriitor n'a putut s'o redca în toată plinătatea.

O crucificare! Nimic deosebit pentru cei cari asistau acolo. Mai mult, o desfătare bestială pentru răsvrătiții cari cereau moarte hulitorului de Dumnezeu.

O crucificare care părea că va pune sfârșit unei împărății, împărăție care nu se aseamăna cu a Cezarului care a socotit într'un moment că prin sentința lui Pilat totul s'a sfârșit.

Golgota a pecetluit pentru totdeauna iubirea care formează factorul de încheiere socială.

Roadele morții lui Iisus au renăscut lumea făurind adevărata cultură și civilizație. Societatea de azi păcătuiește mai mult decât aceea care a cerut eliberarea lui Varava. Vinovația ei este covârșitor mai mare, pentru că nu voește să înțeleagă binefacerile ce le-a adus și ce le ar putea aduce cuvântul Evangheliei.

Societatea de azi voește o așezare pe alte temelii, și totul e putred.

O suprafață doar. Miezul e stricat. Vremurile turburi pe cari le trăim consfințesc aceasta. Totul pare așezat pe vulcani ce ar fi gata să izbucnească.

Dar nu va fi aceasta niciodată. E o încercare rătăcită, e numai un moment de alunecare ușoară a lumii. Cuvântul Evangheliei e mai tare, puterea jertfei de pe Golgota e prea minunată spre a nu fi în stare a stinge vulcanul înainte de a izbucni. Popoare au pierit, împărății și împărați s'au prăbușit, cuvântul Evangheliei stă de strajă.

Așa va fi și acum.

Priviți Neamuri spre Golgota. Ascultați glasul celui ce zice: Eu sunt adevărul și viața! Iată viața este în Hristos. Nu-l răstigniți a doua oară. Fericirea izvorește numai din Evanghelia Celui care pentru toți a murit.

Doamne ne scoate din împasul rătăcit al nesocotinței noastre și ne iartă făcătul acesta.

Pr. D. V. Anușoiu

Bun și drept este Domnul și arată păcătoșilor pe ce cale să apuce.

(Psalm 24, 7.)

*

Că de vreme ce printr'un om a venit moartea, tot printr'un om și învierea morților.

(I Cor. 15, 21.)

*

Darul lui Dumnezeu s'a dat pe față, mântuitor pentru toți oamenii. Învățându-ne pe noi să lepădăm păgânătatea și poftele lumești și, în veacul de acum, să trăim, cu întregă înțelepciune, cu dreptate și cu cucernicie.

(Tit 2, 11—12.)

La început era cuvântul.

Întinsul pământului va fi sfâșiat din nou în noaptea cea plină de taină, a învierii Fiului Cel Unul născut din cătușele morții, de țintirumul luminișelor, încreștând pe oceanul vremii încă un an trecut dela marea clipă, când Cerul și-a trimis Solia ca să ia asupra Sa păcatele protopărinților noștri, ca și noi la rândul său să ne încălzim sufletele la pâlparea vie a credinței neclintite în El.

Sf. Evanghelist Ioan cinstește praznicul învierii cu un prea frumos verset, și din partea noastră nu poate fi o mai potrivită prăznuire decât poposind o clipă cu gândul nostru asupra conținutului său, care va turna în sufletele noastre balsam aducător de liniște, pace și mângăere, și ca prin farmec va potoli liniștea și frământarea gândului nostru.

„La început era Cuvântul și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul“.

Care din noi nu e copleșit de atâta profunziune a gândirii, de atâta adâncime nepătrunsă a înțelepciunii și de atâta frumusețe a cugetării sfântului evanghelist.

Care numai să le fi auzit și să nu fi dorit să cunoască sensul, să pătrundă rostul și să înțeleagă conținutul acestor prea înțelepte cuvinte, și care să le fi cetit și înțeles și să nu fi admirat frumusețea relevării acestui adevăr care va dăinui în veacul veacurilor și va sta pururi deasupra înțelepciunii lumești.

Pe cine nu l-a muncit și frământat gândul, cine și era la începutul îndepărtat? *„La început era cuvântul“.*

O comparație mai frumoasă și mai potrivită nici nu putea, după cum ne spune Sf. Atanasie cel mare în omilia XVI, căci mintea noastră, tare în cele rele, nu mai poate cugeta gânduri lumești despre persoana Fiului pentru că „Cuvântul“ e icoana fidelă a celui ce-l naște, pentru că: „Cuvântul“ reprezintă în întregime toate însușirile celui ce l-a născut, fără a se fi despărțit totuși pe deplin după persoana Sa. Precum: cuvântul nostru înfățișează ca în icoană toată gândirea noastră, căci cele ce dorește inima, acelea le și exprimă prin cuvinte și cele vorbite sunt icoanele gândurilor din inimă, căci din prisosința inimii izvoraște cuvântul, iar inima este ca o fântână și cuvântul eșit ca un izvor, care izvoraște din fântână, cu toate însușirile și proprietățile apei din care a izvorât.

L-a numit „Cuvânt“ ca să ne prezinte nașterea Sa fără de dureri, ca să ne învețe deplinătatea ființei Fiului cu Tatăl și să ne arate împreunarea veșnică a Fiului cu Tatăl. Căci și

cuvântul nostru este fiul minții, este născut fără dureri, mintea noastră la nașterea lui nici nu se taie, nici nu se împarte, nici nu curge, ci rămâne întreagă în ființa sa și totuși produce cuvântul întreg și deplin, cuvânt care cuprinde în sine toată puterea minții celui ce l-a născut.

„Și cuvântul era la Dumnezeu“ punând astfel capăt gândurilor defăimătoare că „nu era“ la Dumnezeu, deci nu în spațiu, căci nici Tatăl nu e cuprins în spațiu nici Fiul nu e determinat în loc, ci nefinit e Tatăl și nemărginit e Fiul, ori cât ai cugeta și oriunde ai pleca cu gândul tău, toate le vei afla pline de Dumnezeu și ființa Fiului împreună existență.

Era „la“ și nu „în“ Dumnezeu, ca mintea noastră să nu aibe vreo ocazie a confunda ființa „Fiului“, ci să ne prezinte pe fiecare cu ființă proprie și după ființe asemenea. Și Cuvântul era la Dumnezeu și Dumnezeu era Cuvântul, ca să nu mai putem iscodi cu ajutorul artei celei rele a gândirii vreo hulă.

Acesta este „Cuvântul“, pregătiți-i calea lui în sufletul vostru, neteziți-i cărările lui, ca astfel cunoscându-L, admirându-L și adorându-L ca pe Domnul și Stăpânul nostru, să-I slujim și să ne închinăm Lui.

BCU Cluj Petru Toma

Scurtă privire istorică asupra bisericii ortodoxe române din Banat.

de Pr. Constantin Târziu
licențiat în teologie.

Anume, istoriograful Procopius în cartea sa De Aedificiis c. IV cap. 6,⁴²⁾ ne spune că Iustinian zidește și întărește o mulțime de cetăți și castele depe ambele maluri ale Dunării, înaintând dea stânga ei destul de departe în interior, cu scopul de a putea apăra mai ușor hotarul acesta de năvălirile barbarilor. Intre aceste cetăți Procopius amintește: „Tanatas, Zermes (Orșova) și Pontes vis-à-vis de Theodora⁴³⁾ (lângă, satul Zgrebenăț la gura râului Caraș), toate în Banat“. La 535 Iustinian prin Novella XI înființează în Tauresium⁴⁴⁾ (Procoplje) căruia îi schimbă numele în Iustiniana Prima, o arhiepiscopie, căreia pe lângă Dardania, Dacia Mediterranea, Misia Prima, Macedonia Secunda și Pars Secunda Pannoniae⁴⁵⁾ îi supune și o parte din Dacia Ripensis, atât cât putea să-și întindă Iustinian stăpânirea, cu cetățile Lederata (Litterata=Ruma

lângă Baziaș), și Recidna (Arcidava=Vărădia lângă Oravița).⁴⁶⁾ Iată și textul din Novella respectivă în care Iustinian spune: „Cum igitur in praesenti Deo auctore, ita nostra respublica aucta est, ut utraque ripa Danubii jam nostris civitatibus frequentaretur, et tam Viminacium quam Recidna et Litterata, quae trans Danubium sunt, nostrae iterum ditioni subjectae sint necessarium duximus ipsam gloriosissimam Praefecturam que in Pannonia erat et in nostra felicissima patria collocare“. ⁴⁷⁾ Mai departe Iustinian supune ca sufragana arhiepiscopiei din Iustiniana Prima episcopia Aquae din Banat, pe care Grisellini,⁴⁸⁾ Pesty⁴⁹⁾ și după ei Dr. G. Popovici⁵⁰⁾ o identifică cu episcopia de mai târziu a Mehadii. Intr'adevăr Romanii obișnuiau a numi Ad Aquas, Aquae, Aquis etc. orașe și colonii așezate pe locuri unde se găseau ape minerale. Mai târziu în a două jumătate a secolului XIV, când călugărul Nicodim a întemeiat aproape de Mehadia mănăstirea Vodița, el a dat ctitoriei sale numele vechii episcopii,⁵¹⁾ deoarece numele ei nu este decât traducerea slavonească a latinescului Aquae, ambele având în românește însemnarea de „ape, apele“. ⁵²⁾ Că de fapt interpretarea aceasta este adevărată, ne arată și ruinele cari se văd și acum în comuna Mehadia, ale unei biserici zidite în stil romano-bizantin, precum și tradiția poporului care susține că ruinele acestea sunt ale vechii reședințe episcopale.⁵³⁾ Iată și cum sună mai departe textul Novelei lui Iustinian: „Sed in Aquis que est provincia Dacia Ripensis, ordinari volumus a tua Sanctitate Episcopum, et non in posterum sub Meridiano Thraciae oppido episcopo sit constituta sed meridiane quidem maneat in meridiane nulla communione cum Aquis servanda Aquensis autem episcopus habeat praefatam civitatem et omnia ejus castella et territoria et ecclesias ut possit Bonosiacorum scelus ex ea civitate et terra repellere et in orthodoxam fidem transformare“. ⁵⁴⁾ Misiunea precisă a episcopului de Aquis deci era să convertească pe ereticii bonosiani sau Ioviniani numiți așa după episcopul Fotiu de Sirmiu care profesa Samosatenismul și apoi după episcopul Bonos al Sardiceii (380—390) care pe lângă

46) C. C. Giurescu: „Istoria Românilor“ I. București 1935 p. 201 și 204.

47) Dr. G. Popovici o. c. p. 82 not. 3.

48) F. Grisellini o. c. p. 300.

49) Frigyes Pesty: Krassó-Ször. Tört. t. II. p. 309 sq. Cf. Dr. G. Popovici o. c. p. 84—85.

50) Idem I. c.

51) Idem I. c.

52) Idem I. c.

53) „Foaia Diecezană“ an. XXXIX No. 6 p. 3.

54) Dr. G. Popovici o. c. p. 84.

42) Șt. Meteș o. c. p. 16.

43) Dr. S. Reli o. c. p. I. v. I. p. 120.

44) Idem o. c. p. I. v. I. p. 121.

45) Idem I. c.

croarea lui Fotiu profesa și autidicomarianismul,⁵⁵⁾ sectari de cari se vede că pe timpul acela era plin Banatul nostru.

Tot din Novella XI se mai explică și faptul că teritoriul vechii Dacii, după ce apuse arhiepiscopia Iustinianei Prime care avusese jurisdicție bisericească asupra acestui teritoriu, se găsea în secolul X și XI sub jurisdicția arhiepiscopiei de Ohrida, continuarea Iustinianei Prime, și anume prin episcopii din Vidiu și Silistra⁵⁶⁾ cari aveau chiar rangul de mitropolii și cari erau sufragane Ohridei. Cercetând deci în privința administrativă cărei jurisdicții a aparținut Banatul bisericește constatăm că până pe la anul 450, abstrăgând de faptul că și-a avut episcopul propriu a depins de Sirmiu, apoi de Tessalonic cam între 450—535, iar din 535 până în secolul VII de Iustiniana Prima. În secolul VII trece din nou sub jurisdicția Tessalonicului, iar după înființarea bisericii bulgare și consolidarea ei a aparținut Ohridei prin mitropolia Vidinului, având în vedere că Românii din stânga Dunării aveau și legături politice cu imperiul bulgar.⁵⁷⁾ După apunerea statului bulgar jurisdicția bisericească asupra Banatului o exercită Constantinopolul prin aceleași episcopii dunărene, iar după înființarea statului româno-bulgar, patriarhia de Târnova. Ca limbă liturgică acum se introduce cea slavonă în locul celei latine.

(Urmează)

Tuturor colaboratorilor, cetitorilor și prietenilor foii noastre le zicem

HRISTOS A ÎNVIAT!

ȘTIRI

Ziua de 1 Mai anul acesta căzând în ajunul sfințelor sărbători ale Invierii Domnului, manifestațiile de stradă, cu muzici etc. au fost interzise. S'a aprobat totuși purtarea unei insignii triumphiulare (!), culoare galbenă cu inscripția „1 Mai 1937“.

Danie. D-l notar Cornel Costea din Delinești a dăruit suma de Lei 2000 necesară pentru facerea unui chivot pe seama sfintei biserici din Ohabița. Preotul și ceilalți credincioși din comună sunt mulțumitori binefăcătorului lor pentru dania făcută și se roagă lui Dumnezeu pentru sănătatea lui.

55) Dr. E. Popovici o. c. c. I. v. II. p. 112—113 și 121.

56) Dr. G. Popovici o. c. p. 129—130.

57) Dr. N. Popovici: „Manual de drept bisericesc“. Arad 1925 p. 140—141.

Abonamente achitate la „Foaia Diecezană“ pe anul 1937 integral: comunele bisericești Răcăjdia, Obad, Sacoșul Turcesc, Glogon, Ofcea, Deliblată, Foeni, Giulvăz, Petroman, Toager, Tolvadia, Omor, Alibunar, Satu Nou, Seleuș, Banloc, Cebza, Ciacova, Crai Nou, Gad, Ghilad, Lighed, Voiteg, Tincova, Berzasca, Macoviște, Lugoj, Petroșnița, Bătești, Logojel, Bichigi, Susani, Racovița, Valeadeni, Moniom, Jupani, Putna, Pătaș, Ciortea, Apadia, Ezeriș, Marga, Opațița, Rusova Veche, Ogradena Veche, Dubova, Glimboca, Ohaba Mătnic. (Urmează)

Societatea română de cântări și muzică din Caransebeș își va ține adunarea generală ordinară în ziua de 9 Mai (Dumineca Tomii) ora 4 p. m. în sala societății. Se invită toți membrii a lua parte la această adunare generală.

Note oficiale.

Nr. 2498 Șc. 1937.

Sfântul Sinod, în ședința dela 31 Martie a. c. a hotărât următoarele în ceea ce privește data sfințelor Paști din anul viitor.

„Sfintele Paști pe anul viitor, 1938 se vor sărbători pe ziua de Duminecă, 24 Aprilie.

Biroul Sfântului Sinod va îngriji pentru întocmirea calendarului pe 1938, trimițându-l din timp tuturor eparhiilor pentru a-l tipări în cadrul obișnuit al calendarelor eparhiale de până acum“.

Ceeace se comunică On. preoțimi spre știre și orientare.

Caransebeș în 19 Aprilie 1937.

Episcopul diecezan:

† VASILE

Nr. 2785 Șc. 1937.

În tipografia arhidiecezană din Sibiu s'a tipărit și volumul al doilea din lucrarea lui Anton Huonder, intitulată „La picioarele Mântuitorului“, costă Lei 125, plus spesele de porto.

Cartea aceasta este una din ale mai bune pentru preoțime pentru a-i spori viața duhovnicească, a-i adânci conștiința misiunii și a-i da îndemnuri calde pentru o viață pastorală tot mai plină de râvnă.

Volumul I costă Lei 80 plus porto.

Caransebeș în 28 Aprilie 1937.

Episcopul diecezan:

† VASILE

Nr. 1123 E 1937.

Către**Prea On. Oficii protopresbiterale și On. Oficii parohiale din eparhia ort. rom. a Caransebeșului.**

Ministerul Cultelor și Artelor ni-a trimis sub Nr. 13525/1914 următoarea adresă a Ministerului de Finanțe, Direcțiunea bugetului și a Contabilității Generale a statului Nr. 346.390 din 19 Ianuarie 1937, înregistrată la Ministerul Instrucțiunii sub 13225 din 20 Ianuarie 1937.

S'a constatat în ultimul timp că valorile expediate dela o autoritate la alta, din cauză că nu sunt bine identificate în adresele de expediere și nu sunt cu îngrijire atașate, se rătăcesc și prin acest fapt se produc pagube Statului, care este obligat a despăgubi pe beneficiarul acelor valori.

Pentru îndreptarea în viitor a acestei stări de lucruri, vă rugăm să binevoiiți a dispune ca serviciile din subordinea D-Voastră să țină în seamă măsurile la îndeplinire cu cea mai mare strictețe.

În vederea celor de mai sus și anume a unei bune organizări a evidenței valorilor și actelor de valoare ce se expediază, precum și pentru urmărirea acestor valori se va avea în vedere:

1. Identificarea anexelor.

Toate valorile sau actele de valoare emanate dela administrațiile de încasări și plăți, Cassa de depuneri, sau alte instituțiuni ca: recipise, chitanțe, recipise de depozit provizoriu, titluri de rentă, cupoane, bonuri de tezaur, bonuri de impozit, ordonanțe de plată, acte justificative ale ordonanțelor, monezi de hârtie sau metalice, chei pentru casse de bani, contracte de vânzare, contracte de închiriere și orice alte hârtii de valoare ce se expediază de serviciile Dvs. trebuiesc în primul rând bine identificate în adresa sau raportul cu care se înaintează, într'un cuvânt să se cuprindă toate elementele principale ale actului ce se atașează.

2. Atașarea și expedierea.

Serviciile să fie obligate, ca înainte de a depune la registrarurile generale, hârtiile de expediat, să se îngrijească cu o deosebită atențiune de atașarea anexelor în așa mod încât să se facă imposibilă rătăcirea anexelor de adresa cu care ele se expediază. Să se facă chiar pe adresă o mențiune foarte vizibilă că se atașează anexă de valoare și câte anume anexe. Expedierea acestor hârtii oficiale să se facă întotdeauna recomandat și în cazul când sunt monezi de orice fel, să se facă pe plic mențiunea valorii.

3. Confirmările.

Adresele sau rapoartele cu care se trimit valori sau acte de valoare, vor avea la sfârșit o mențiune prin care să se pretindă autorității căreia i-se expediază corespondența, obligațiunea de a confirma primirea valorilor. Autoritatea care primește valorile să fie obligată ca în minimum 3 zile să trimită confirmarea, iar autoritatea care a expediat valorile, să urmărească prin serviciile respective, primirea acestor confirmări și să fie obligată ca în cazul când în termen de 8 zile nu a primit descărcarea, să solicite în mod expres confirmarea.

În felul acesta se va putea din timp constata fie pierderile valorilor expediate, fie disparițiile cauzate prin sustragerea valorilor, de către persoane de rea credință.

Această măsură fiind foarte importantă, vă rugăm a dispune să fie executată ce cea mai mare punctualitate.

4. Adnotări în registre.

Serviciile de arhivă să fie obligate ca în registrele de intrare și eșire să facă o mențiune expresă și foarte vizibilă despre corespondența care are atașate valori, pentru că în felul acesta se va putea cu ușurință îndeplini obligațiunile prevăzute la punctul 3 de mai sus.

Pentru ca măsurile indicate prin prezenta adresă să-și poată asigura efectele în mod absolut complet, vă rugăm să binevoiiți a dispune ca ele să fie aduse și la cunoștința tuturor serviciilor Dvs. exterioare, cu indicațiunea de strictă aplicare.

Ministru,

ss. **Mihail Lăzeanu**

Director general,

ss. **Oghina**

Pentru conformitate: indescifrabil.

Această circulară se comunică Prea On. Oficii protopresbiterale și On. Oficii parohiale pentru conformare. Caransebeș în 25 Februarie 1937.

Episcopul diecezan:

† VASILE

„BANCA POPORALĂ“ Institut de credit și economii ca societate pe acți în Caransebeș.

Filiale: Bozovici, Teregova, Buziaș.

Reg. Soc. Banc. 13/1934.

Expozitură: Eșelnița

Bilanț la 31 Decembrie 1936,**aprobat de adunarea generală din 15 Aprilie 1937.**

ACTIV. Cassa: a) Numerar efectiv Lei 573.482; b) Disponibil la B. N. R. 35.145; c) Cupoane scăzute 1.625; total 610.252; Portofoliul de titluri: Titluri românești: a) Efecte publice cotate la bursă v. n. 1,017.000; 477.820; b) Titluri necotate la bursă v. n. 452.400; 277.800; c) Efectele fondului de pensiuinc 980.000; total 1,735.620; Din titlurile de mai sus sunt angajate: Efecte publice v. n. 465.000; Portofoliul de scont: Plătibil în țară: a) Cambii fără garanții speciale 1,821.297; b) Cambii garantate cu ipotecă 1,833.000; c) Cambii garantate cu alte valori 110.975; total 3,765.272; Din portofoliul de mai sus se află reescontate 229.800; Debitori în țară: a) Debitori cu garanții diverse 133.930; b) Debitori beneficiind de legea lichid. dator. agr. și urb. dela 7 Aprilie 1934 21,936.830; total 22,070.760; Imobile: a) Necesare comerțului propriu și pt. locuințele funcționarilor 2,070.000; b) Imobile de vânzare 732.500; total 2,802.500; Mobilier 2; Pierderi rezultând din aplic. legii lichid. dator. agr. și urb. 868.798; Amortizare 400.000; rămâne 468.793; total activ 31,453,204.

PASIV. Capital social 10,000.000; Fonduri de rezervă: a) Fond de rezervă*) 256.100; b) Fond pt. creanțe dubioase 1,022.786; c) Fond de pensii 986.320; total 2,265.206; Depuneri spre fructificare pe livrete de economii: Din țară, pe termen 17,630.882; Creditori: Din țară, pe termen 645.784; Angajamente de reescont, în țară: a) la B. N. R. 147.000; b) la alte instituțiuni 82.800; total 229.800; Conturi diverse 600.732; Dobânzi transitorii 80.800; total pasiv 31,453.204.

Conturi de ordine. DEBIT: Cauțiuni statutare 500.000; Ipoteci și garanții diverse 12,864.950; Valori în gaj 110.975; Efecte reescontate în conversiune 2,386.270; total 15,862.195. CREDIT: Deponenți de cauțiuni statutare: 500.000; Deponenți de garanții diverse și ipotecă 12,864.950; Deponenți de valori în gaj 110.975; Angajamente de reescont în conversiune 2,386.270; total 15,862.195.

Consiliul de administrație.

*) Din fondul de rezervă s'au folosit pentru amortizarea pierderilor din conversiune Lei 3,000.000.